

การประเมินความเสี่ยง เกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน

2565

COI : Conflict of Interest

โรงพยาบาลพยัคฆ์ภูมิพิสัย

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม

คำนำ

โรงพยาบาลพยัคฆ์ภูมิพิสัย ได้กำหนดขั้นตอนการประเมินความเสี่ยง เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน จากภาระงานด้านภารกิจสนับสนุนตามหน้าที่และอำนาจ 5 กระบวนการ ประกอบด้วย (1)กระบวนการด้านการใช้ทรัพยากร (2)กระบวนการด้านการเบิกค่าตอบแทน (3)กระบวนการด้านการจัดทำโครงการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน ประชุม และสัมมนา (4)กระบวนการด้านการจัดทำพัสดุ และ (5)กระบวนการด้านการใช้ทรัพย์สินของทางราชการ

โรงพยาบาลพยัคฆ์ภูมิพิสัย วางระบบการประเมินความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน และวิเคราะห์ความเสี่ยงดังกล่าวตามหลักการของการควบคุมภายในองค์กร (Control Environment) มาตรฐาน COSO 2013 รวมถึง ได้จัดทำแผนการบริหารความเสี่ยงและกำหนดแนวทางบริหารความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน ด้วยการออกแบบและจัดทำมาตรการการควบคุมภายใน เพื่อจัดการความเสี่ยงดังกล่าวให้ครอบคลุมทั่วทั้งองค์กร ซึ่งการดำเนินการดังกล่าว้นจะเป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่าการดำเนินการของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม จะไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน หรือกรณีที่พนักงานปฏิบัติงาน ที่อาจมีผลประโยชน์ทับซ้อนที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบกับปัญหาที่จะน้อยกว่าหน่วยงานอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้น ก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าหน่วยงานอื่น ที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ เพราะสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคามได้เตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยกำหนดให้การประเมินความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน และมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมในการจัดการความเสี่ยงเป็นส่วนหนึ่ง ของการปฏิบัติงานประจำ

กลุ่มงานบริหารทั่วไป
โรงพยาบาลพยัคฆ์ภูมิพิสัย^๑
มีนาคม 2565

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบรรณ

บทที่ 1

- ความหมายการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม (Conflict of Interests) 1
- ความสัมพันธ์ระหว่างการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคล กับประโยชน์ส่วนรวม จริยธรรม และการทุจริต 2
- วัตถุประสงค์ 4
- นิยามเฉพาะในการประเมินความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน 4

บทที่ 2

- กรอบการประเมินความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน 5
- กรอบแนวคิดการควบคุมภายใน 6
- ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน 7
9 ขั้นตอน

บทที่ 3

- การประเมินความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม ๘ ขั้นตอน 13

บทที่ 1

COI : Conflict of interests

ความหมายการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม (Conflict of interests)

คำว่า **Conflict of interests** มีผู้ให้คำแปลเป็นภาษาไทยไว้หลากหลาย เช่น

- “การขัดกันแห่งผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม”
- “ประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม”
- “การขัดกันระหว่างผลประโยชน์สาธารณะและผลประโยชน์ส่วนตน”
- “ประโยชน์ทับซ้อน”
- “ผลประโยชน์ขัดกัน”
- “ผลประโยชน์ขัดแย้ง”
- “ความขัดแย้งทางผลประโยชน์”

การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม มีลักษณะทั่วไปของเดียวกันกับกฎศีลธรรม ขนบธรรมเนียม จริยธรรม หลักคุณธรรม จริยธรรม กล่าวคือการกระทำใดๆ ที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม เป็นสิ่งที่ควรหลีกเลี่ยง ไม่ควรจะกระทำ แต่บุคคลแต่ละคน แต่ละกลุ่ม แต่ละสังคม อาจเห็นว่าเรื่องใดเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมแตกต่างกันไป หรือเมื่อเห็นว่าเป็นการขัดกันแล้วยังอาจมีระดับของความหนักเบาแตกต่างกัน อาจเห็นแตกต่างกันว่าเรื่องใดกระทำได้กระทำไม่ได้แตกต่างกันออกไปอีก และในกรณีที่มีการฝ่าฝืนบางเรื่องบางคนอาจเห็นว่าไม่เป็นไร เป็นเรื่องเล็กน้อย หรืออาจเห็นเป็นเรื่องใหญ่ ต้องถูกประณาม ตำหนิ ติฉินนินทา ว่ากล่าว ฯลฯ แตกต่างกันตามสภาพของสังคม

ประโยชน์ส่วนบุคคล (Private Interests) คือการที่บุคคลทั่วไปในสถานะเอกชนหรือเจ้าพนักงานของรัฐในสถานะเอกชนได้ทำกิจกรรมหรือได้กระทำการต่างๆ เพื่อประโยชน์ส่วนตน ครอบครัว เครือญาติ พากพ้อง หรือของกลุ่มในสังคมที่มีความสัมพันธ์กันในรูปแบบต่างๆ เช่น การประกอบอาชีพ การทำธุรกิจ การค้า การลงทุนเพื่อหาประโยชน์ในทางการเงินหรือในทางธุรกิจ เป็นต้น

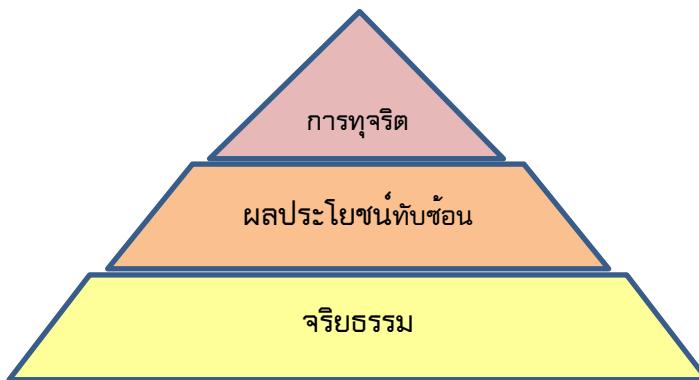
ประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์สาธารณะ (Public Interests) คือการที่บุคคลใดๆ ในสถานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ(ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงาน ของรัฐ) ได้กระทำการใดๆ ตามหน้าที่ หรือได้ปฏิบัติหน้าที่อันเป็นการดำเนินการ ในอีกส่วนหนึ่งที่แยกออกจาก การดำเนินการตามหน้าที่ในสถานะของเอกชน การกระทำการใดๆ ตามหน้าที่ ของเจ้าหน้าที่ของรัฐจึงมีวัตถุประสงค์หรือมีเป้าหมายเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม หรือการรักษาประโยชน์ส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ของรัฐการหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐจึงมีความเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกับอำนาจหน้าที่ ตามกฎหมายและจะมีรูปแบบของความสัมพันธ์หรือมีการกระทำในลักษณะต่างๆ กันที่เหมือนหรือคล้ายกับการกระทำการของบุคคลในสถานะเอกชน เพียงแต่การกระทำในสถานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐกับการกระทำ ในสถานะเอกชนจะมีความแตกต่างกันที่ว่าตุประสงค์ เป้าหมายหรือประโยชน์สุดท้ายที่แตกต่างกัน

การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม หรือผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interests) คือการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการใดๆ หรือดำเนินการในกิจการสาธารณะ ที่เป็นการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจหรือความรับผิดชอบในกิจการของรัฐหรือองค์กรของรัฐ เพื่อประโยชน์ของรัฐหรือเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม แต่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้มีผลประโยชน์ส่วนตนเข้าไป แบบแฝง หรือเป็นผู้ที่มีส่วนได้เสียในรูปแบบต่าง ๆ หรือนำประโยชน์ส่วนตนหรือความสัมพันธ์ส่วนตน เข้ามามีอิทธิพลหรือเกี่ยวข้องในการใช้อำนาจหน้าที่ หรือดุลยพินิจในการพิจารณาตัดสินใจในการกระทำการใดๆ หรือดำเนินการดังกล่าววนั้น เพื่อแสวงหาประโยชน์ในทางการเงินหรือประโยชน์อื่นๆ สำหรับตนเองหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

ความสัมพันธ์ระหว่างการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม จริยธรรม และการทุจริต

จริยธรรม เป็นกรอบใหญ่ทางสังคมที่เป็นพื้นฐานของแนวคิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมและการทุจริต การกระทำใดที่ผิดต่อกฎหมายว่าด้วยการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมและการทุจริต ย่อมเป็นความผิดจริยธรรมด้วย

แต่ตรงกันข้ามการกระทำใดที่ฝ่าฝืนจริยธรรม อาจไม่เป็นความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมและการทุจริต เช่น มีพฤติกรรมส่วนตัวไม่เหมาะสม มีพฤติกรรมซื้อขาย เป็นต้น

จริยธรรม เป็นหลักสำคัญในการควบคุมพฤติกรรมของเจ้าพนักงานของรัฐ ที่เปรียบเสมือนโครงสร้างพื้นฐานที่เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องยึดถือปฏิบัติ

การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม เป็นพฤติกรรมที่อยู่ระหว่างจริยธรรมกับการทุจริต ที่จะก่อให้เกิดผลประโยชน์ส่วนบุคคลกระทบต่อผลประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งพฤติกรรมบางประเภทมีการบัญญัติเป็นความผิดทางกฎหมายมีบทลงโทษชัดเจน แต่พฤติกรรมบางประเภทยังไม่มีการบัญญัติข้อห้ามไว้ในกฎหมาย

การทุจริต เป็นพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎหมายโดยตรงถือเป็นความผิดอย่างชัดเจน สังคมส่วนใหญ่จะมีการบัญญัติกฎหมาย ออกมารองรับ มีบทลงโทษชัดเจน ถือเป็นความผิดขั้นรุนแรงที่สุดที่เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องไม่ปฏิบัติ

จากแผนภาพดังกล่าว หากเจ้าพนักงานของรัฐที่ขาดจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ โดยเข้าไปกระทำการใดๆ ที่ เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม ถือว่าเจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นขาดความชอบธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ และจะเป็นต้นเหตุของการทุจริตต่อไป

ดังนั้น การมีผลประโยชน์ทับซ้อน จึงถือเป็นการทุจริตครรภ์รับชั้นประ夷หนึ่ง เพราะเป็น การแสวงหาประโยชน์ส่วนบุคคลโดยการละเมิดต่อกฎหมายหรือจริยธรรมด้วยการใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ ไปแทรกแซงการใช้ดุลยพินิจในกระบวนการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ จนทำให้เกิดการละทิ้งคุณธรรม ในการปฏิบัติหน้าที่สาธารณะ ขาดความเป็นอิสระ ความเป็นกลาง และความเป็นธรรม จนส่งผลกระทบ ต่อประโยชน์สาธารณะของส่วนรวม และทำให้ผลประโยชน์หลักขององค์กร หน่วยงาน สถาบันและสังคม ต้องสูญเสียไป โดยผลประโยชน์ที่สูญเสียไปอาจอยู่ในรูปของผลประโยชน์ทางการเงิน คุณภาพการให้บริการ ความเป็นธรรมในสังคมรวมถึงคุณค่าอื่นๆ ตลอดจนโอกาส ในอนาคตตั้งแต่ระดับองค์กรจนถึงระดับสังคม อย่างไรก็ตามท่ามกลางผู้ที่จะใช้กระทำการมิชอบ ยังพบผู้กระทำความผิดโดยไม่เจตนาหรือไม่มีความรู้ ในเรื่องดังกล่าวอีกเป็นจำนวนมาก จนนำไปสู่การถูกกล่าวหาว่าห้องเรียนเรื่องทุจริตหรือถูกลงโทษทางอาญา

ผลประโยชน์ทับซ้อน หรือความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม (Conflict of interest : COI) เป็นประเด็นปัญหาทางการบริหารภาครัฐในปัจจุบันที่เป็นบ่อเกิดของปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบในระดับที่รุนแรงขึ้น และยังสะท้อนปัญหาการขาดหลักธรรมาภิบาล และเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศอีกด้วย ภาครัฐจึงจำเป็นต้องป้องกันปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest) ของเจ้าหน้าที่รัฐก่อนที่ปัญหานั้นจะทำลายชื่อเสียงองค์กรและความน่าเชื่อถือที่ประชาชน มีต่อรัฐ หรือต่อการพิจารณาหรืออนุมัติในเรื่องต่าง ๆ โดยทั่วไป

การกำกับดูแลเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน จึงเป็นภาระที่หนักล้ายหน้าที่การตรวจสอบการทุจริตในภาครัฐ เนื่องจากโอกาสการเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนและจำนวนเจ้าหน้าที่ที่มีอยู่เป็นจำนวนมากไม่น้อย ภาระงานเหล่านี้มีทั้งการรับเรื่องร้องเรียน การรับแจ้งข้อมูล เช่น การเรียกรับทรัพย์สิน การเดินทางไปต่างประเทศ การให้ความรู้และข้อมูลแก่เจ้าหน้าที่

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม มีการบริหารความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อออกแบบและวางแผนระบบการควบคุมภายในที่เหมาะสมใน 5 กระบวนการ ภายใต้ การบริหารความเสี่ยง เกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนและการทุจริต
3. เพื่อกำหนดมาตรการ กลไกการกำกับติดตามการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน ใน 5 กระบวนการ

นิยามเฉพาะในการประเมินความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน

การประเมินความเสี่ยง หมายถึง กระบวนการประเมินความเสี่ยงที่เป็นระบบในการบริหารปัจจัย และควบคุมกระบวนการปฏิบัติงานเพื่อลดภัยแล้วของการที่จะทำให้เกิดความเสียหายจากการปฏิบัติงาน ที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนและการทุจริต ด้วยการนำกรอบหลักการของการควบคุมภายในองค์กร (Control Environment) ตามมาตรฐาน COSO 2013 (Committee of Sponsoring Organizations) มาใช้ในการประเมิน ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน ของโรงพยาบาลพยัคฆ์ภูมิพิสัย

ผลประโยชน์ทับซ้อน หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการใดๆ หรือดำเนินการในกิจการสาธารณสุขที่ เป็นการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่หรือความรับผิดชอบในกิจการของรัฐหรือองค์กร ของรัฐ เพื่อประโยชน์ของรัฐหรือเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม แต่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้มีผลประโยชน์ส่วนตน เข้าไปแอบแฝง หรือเป็นผู้ที่มีส่วนได้เสียในรูปแบบต่างๆหรือนำประโยชน์ส่วนตน หรือความสัมพันธ์ส่วนตนเข้ามามีอิทธิพลหรือเกี่ยวข้องในการใช้อำนาจหน้าที่ หรือดุลพินิจในการพิจารณาตัดสินใจในการกระทำการใดๆ หรือดำเนินการดังกล่าวなんั้น เพื่อแสวงหาประโยชน์ในการทางเงินหรือประโยชน์อื่นๆ สำหรับตนเอง หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง จำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ การใช้รถราชการ การเบิกค่าตอบแทน การจัดทำโครงการ ฝึกอบรม ศึกษาดูงาน ประชุมและสัมมนา การจัดหาพัสดุ และการใช้ทรัพย์สินของราชการ

การประเมินความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน จึงหมายถึงกระบวนการประเมินความเสี่ยง ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน ที่สามารถส่งผลกระทบให้การดำเนินกิจการสาธารณสุขที่ เป็นการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจหรือความรับผิดชอบในกิจการของรัฐหรือองค์กรของรัฐ เพื่อประโยชน์ของรัฐ หรือเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมบิดเบือนไป ผลประโยชน์ส่วนบุคคลที่ยังคงไม่จำเป็น ต้องอยู่ในรูปตัวเงินเสมอไป ด้วย การนำกรอบหลักการของการควบคุมภายในองค์กร (Control Environment) ตามมาตรฐาน COSO 2013 (Committee of Sponsoring Organizations) มาใช้ในการประเมินความเสี่ยง เกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน ตามมาตรการป้องกันการกระทำการผิดวินัยของเจ้าหน้าที่รัฐ ในสังกัดโรงพยาบาลพยัคฆ์ภูมิพิสัย จำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ การใช้รถราชการ การเบิกค่าตอบแทน การจัดทำโครงการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน ประชุมและสัมมนา การจัดหาพัสดุ และการใช้ทรัพย์สินของราชการ

บทที่ 2

กรอบการประเมินความเสี่ยง เกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน

กรอบการประเมินความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน

การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน มาใช้ในองค์กรจะช่วยเป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนและการทุจริต หรือในกรณีที่พบกับเหตุการณ์ด้านผลประโยชน์ทับซ้อนและการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบภัยปัญหานี้อยู่กว่าองค์กรอื่น หรือหากมีความเสียหายเกิดขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กร ที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อนมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ

มาตรฐาน Committee of Sponsoring Organizations 2013 : COSO 2013 เป็นการควบคุมภายในตามแนวทางใหม่ COSO 2013 เน้นคำว่าประสิทธิผล(Effective Internal Control) ทำให้มั่นใจว่าระบบการควบคุมภายในที่ใช้งานอยู่นั้นทำหน้าที่ได้อย่างเหมาะสม และแต่ละองค์ประกอบต้องทำงานร่วมกันบูรณาการตั้งแต่ต้นจนจบ หากมีประเด็นใดที่ยังอ่อนแอบ เป็นจุดอ่อน หรือไม่เพียงพอจะต้องรายงาน และป้อนกลับถึงผู้ที่เกี่ยวข้องและมีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการแก้ไขอย่างทันท่วงที่ ในกรอบเวลาที่เหมาะสมสมการเพิ่มเติมหลักการในแต่ละองค์ประกอบของการควบคุมภายในของ COSO 2013 ถือว่ามีความสำคัญ และมีนัยทางด้านของกรอบแนวคิดอย่างมาก หากจะต้องนำเอาไปใช้ในการพัฒนาระบบการควบคุมภายใน ของกิจการให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดใหม่นี้ มีประเด็นที่กิจการควรสนใจเป็นพิเศษในบางประการ และเชื่อมโยงสู่องค์ประกอบอื่น การปรับตัวครั้งใหญ่ของแนวคิดการควบคุมภายในตามกรอบ COSO ทำให้เกิดกรอบแนวทางตามแนวคิดของ COSO 2013 ที่ปรับปรุงจากแนวคิดพื้นฐานของ COSO 1992 ในสาระสำคัญหลายประการ ประเด็นที่น่าจะอยู่เบื้องหลังการปรับกรอบแนวคิดครั้งใหม่ของ COSO 2013 Internal Control Integrated Framework น่าจะมาจากกระบวนการทบทวนบทบาทของระบบควบคุมภายใน ที่ใช้กันอยู่ในกิจการทุกๆ กิจการและทุกประภาก อย่างน้อย 2 ประเด็น ได้แก่

ประเด็นที่ 1 โครงสร้างของการควบคุมภายในที่อยู่ใน COSO 1992 เพียงพอที่จะบรรเทา หรือลดระดับของความเสี่ยงจนทำให้ประกอบการของกิจการบรรลุตามวัตถุประสงค์แล้วหรือไม่

ประเด็นที่ 2 การเปลี่ยนแปลงของระบบควบคุมภายใน สามารถสะท้อนหรือตรวจสอบได้ว่า เป็นการเปลี่ยนแปลงที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจด้วยหรือไม่

กรอบแนวคิดการควบคุมภายใน

Committee of Sponsoring Organizations 2013 : COSO 2013 ด้านกรอบแนวคิดการควบคุมภายใน ได้สร้างหลักการ 17 ประการ แทรกไว้ในองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ของการควบคุมภายใน ดังนี้

องค์ประกอบ	หลักการ
องค์ประกอบที่ 1 สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment)	หลักการที่ 1 องค์กรยึดหลักความซื่อตรงและจริยธรรม หลักการที่ 2 คณะกรรมการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อการกำกับดูแล หลักการที่ 3 คณะกรรมการและฝ่ายบริหาร มีอำนาจการสั่งการชัดเจน หลักการที่ 4 องค์กร จุใจ รักษาไว้ และจุใจจนพังงาน หลักการที่ 5 องค์กรลักษณะให้ทุกตำแหน่งรับผิดชอบต่อการควบคุมภายใน
องค์ประกอบที่ 2 การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)	หลักการที่ 6 กำหนดเป้าหมายชัดเจน หลักการที่ 7 ระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงอย่างครอบคลุม หลักการที่ 8 พิจารณาโอกาสที่จะเกิดการทุจริต หลักการที่ 9 ระบุและประเมินความเปลี่ยนแปลงที่กระทบต่อการควบคุมภายใน
องค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)	หลักการที่ 10 ควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ หลักการที่ 11 พัฒนาระบบทekโนโลยีที่ใช้ในการควบคุม หลักการที่ 12 ควบคุมให้นโยบายสามารถปฏิบัติได้
องค์ประกอบที่ 4 สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication)	หลักการที่ 13 องค์กรมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องและมีคุณภาพ หลักการที่ 14 มีการสื่อสารข้อมูลภายในองค์กร ให้การควบคุมภายในดำเนินต่อไปได้ หลักการที่ 15 มีการสื่อสารกับหน่วยงานภายนอก ในประเด็น ที่อาจกระทบต่อการควบคุมภายใน
องค์ประกอบที่ 5 กิจกรรมการกำกับติดตามและประเมินผล (Monitoring Activities)	หลักการที่ 16 ติดตามและประเมินผลการควบคุมภายใน หลักการที่ 17 ประเมินและสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุมภายใน ทันเวลาและเหมาะสม

ทั้งนี้ องค์ประกอบการควบคุมภายในแต่ละองค์ประกอบและแต่ละหลักการจะต้อง Present & Function กล่าวคือต้องมีอยู่จริงและนำไปปฏิบัติได้จริง อีกทั้งทำงานอย่างสอดประสานกัน จึงจะทำให้ การควบคุมภายในนั้น มีประสิทธิผลอย่างแท้จริง

สำหรับการวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อนนี้ จะเน้นตามมาตรฐาน COSO 2013 องค์ประกอบที่ ๒ หลักการที่ ๘ ในเรื่องการพิจารณาโอกาสที่จะเกิดการทุจริต หรือโอกาสเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนจากการปฏิบัติงานเป็นหลัก

กรอบหรือภาระงานในการประเมินความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน

กรอบหรือภาระงานในการประเมินความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน มี ๔ กระบวนการ ดังนี้

กระบวนการ	รายละเอียด
Corrective	แก้ไขปัญหาที่เคยรับรู้ว่าเกิด สิ่งที่มีประวัติอยู่แล้ว ทำอย่างไรจะไม่เกิดขึ้นซ้ำอีก
Detective	เฝ้าระวัง สอดส่อง ติดตามพฤติกรรมเสี่ยง ทำอย่างไรจะตรวจพบต้องสอดส่อง ตั้งแต่แรก ตั้งข้อบ่งชี้บางเรื่องที่น่าสงสัยทำการลดระดับความเสี่ยงนั้น หรือให้ข้อมูลเบາะแสนน์แก่ผู้บริหาร
Preventive	ป้องกัน หลีกเลี่ยง พฤติกรรมที่นำไปสู่การสูญเสียต่อการกระทำผิด ในส่วนที่พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าเคยเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำอีก (Known Factor) ห้ามที่รู้ว่า ทำไปมีความเสี่ยงต่อการทุจริต จะต้องหลีกเลี่ยงด้วยการปรับ Workflow ใหม่ ไม่เปิดช่องว่างให้การทุจริตเข้ามาได้อีก
Forecasting	การพยากรณ์ประมาณการสิ่งที่อาจจะเกิดขึ้นและป้องกันป้องกันป้องกันล่วงหน้า ในเรื่องประเด็นที่ไม่คุ้นเคย ในส่วนที่เป็นปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากการพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต (Unknown Factor)

ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน มี ๕ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)

ให้ทำการระบุ ความเสี่ยง อธิบายรายละเอียด รูปแบบ พฤติกรรมความเสี่ยงเฉพาะที่มีความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ ทับซ้อนเท่านั้น และในการประเมินต้องคำนึงถึงความเสี่ยงในภาพรวมของการดำเนินงานเรื่องที่จะทำการประเมินด้วย เนื่องจากในกระบวนการการปฏิบัติงานตามขั้นตอนอาจไม่พบความเสี่ยง หรือโอกาสเสี่ยงต่อ แต่อาจพบว่ามีความเสี่ยงในเรื่องนั้นๆ ในการดำเนินงานที่ไม่ได้อยู่ในขั้นตอนก็เป็นได้ โดยไม่ต้องคำนึงว่าหน่วยงานจะมีมาตรการป้องกันหรือแก้ไขความเสี่ยงการทุจริตนั้นอยู่แล้ว นำข้อมูลรายละเอียดต่อกล่าว ลงในประเภทของความเสี่ยง ซึ่งเป็น Known Factor หรือ Unknown Factor

ความเสี่ยง (Risk Identification)	รายละเอียด
Known Factor	ความเสี่ยงทั้ง ปัญหา / พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าเคยเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำ หรือมีประวัติ มีต้น原因อยู่แล้ว
Unknown Factor	ปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากการพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้า ในอนาคต ปัญหา / พฤติกรรม ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น (คิดล่วงหน้า ตีตันไปก่อนใช้เสมอ)

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง

ให้นำข้อมูลจากขั้นตอนที่ ๑ มาวิเคราะห์เพื่อแสดงสถานะความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทั้งช้อนของแต่ละโอกาส / ความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทั้งช้อน ออกตามรายสีไฟจราจร เขียว เหลือง ส้ม และ โดยระบุสถานะของความเสี่ยงในช่องสีไฟจราจร ดังนี้

ระดับความเสี่ยง	การแสดงสีสัญลักษณ์	ความหมาย
ต่ำ (Low)	สีเขียว	ความเสี่ยงระดับต่ำ
ปานกลาง (Medium)	สีเหลือง	ความเสี่ยงระดับปานกลาง และสามารถใช้ความรอดคอบรัมดระวัง ในระหว่างปฏิบัติงาน ตามปกติควบคุมดูแลได้
เสี่ยงสูง (High)	สีส้ม	ความเสี่ยงระดับสูง เป็นกระบวนการที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคน หลายหน่วยงาน ภายในองค์กร มีหลายขั้นตอน จนยากต่อการควบคุม
เสี่ยงสูงมาก (Extreme)	สีแดง	ความเสี่ยงระดับสูงมาก เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก คนที่ไม่รู้จักไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน ไม่สามารถกำกับติดตามได้ อย่างใกล้ชิดหรืออย่างสม่ำเสมอ

นำความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทั้งช้อน นำมาแยกสถานะความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทั้งช้อน ตามไฟสีจราจร

ความเสี่ยง เกี่ยวกับผลประโยชน์ทั้งช้อน	สีเขียว	สีเหลือง	สีส้ม	สีแดง

ขั้นตอนที่ ๓ เมทริกส์ระดับความเสี่ยง (Risk level matrix)

นำโอกาส / ความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทั้งช้อน ที่มีสถานะความเสี่ยงระดับสูงจนถึงความเสี่ยงระดับสูงมาก ที่เป็นสีส้ม และสีแดง มาทำการหาค่าความเสี่ยงรวม ซึ่งได้จากระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง ที่มีค่า ๑-๓ คูณด้วย ระดับความรุนแรงของผลกระทบที่มีค่า ๑-๓ เช่นกัน โดยมีเกณฑ์ในการให้ค่า ดังนี้

ระดับ	ความรุนแรงของผลกระทบ	ความจำเป็นของการเฝ้าระวัง		
ระดับ ๓ หรือ ระดับ ๒	กิจกรรมส่งผลกระทบต่อ Stakeholders หรือส่งผลกระทบทาง Financial	กิจกรรมหรือขั้นตอนหลัก ที่สำคัญของกระบวนการ	MUST	ความจำเป็นสูง ในการเฝ้าระวัง
ระดับ ๑	กิจกรรมส่งผลกระทบต่อกระบวนการภายใน Internal Process	กิจกรรมหรือขั้นตอนรอง ของกระบวนการ	SHOULD	มีความจำเป็นต่ำ ในการเฝ้าระวัง

ตารางเมทริกส์ระดับความเสี่ยง เกี่ยวกับผลประโยชน์ทั้งช้อน (Risk level matrix)

ความเสี่ยง เกี่ยวกับผลประโยชน์ทั้งช้อน	ระดับความจำเป็น ของการเฝ้าระวัง 3 2 1	ระดับความรุนแรง ของผลกระทบ 3 2 1	ค่าความเสี่ยงรวม จำเป็น X รุนแรง

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินการควบคุมความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน (Risk-Control Matrix Assessment)

ให้นำค่าความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อนรวม (จำเป็น X รุนแรง) จากขั้นตอนที่ 3 มาทำการประเมินการควบคุมความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน ว่ามีระดับการควบคุมความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อนอยู่ในระดับใด เมื่อเทียบกับคุณภาพการจัดการ (คุณภาพการจัดการ สอดส่อง ฝ่ายระวังในงานปกติ) โดยเกณฑ์คุณภาพการจัดการ จะแบ่งเป็น ๓ ระดับ ดังนี้

ระดับ	ความหมาย		
ดี	จัดการได้ทันที ทุกครั้งที่เกิดความเสี่ยง	ไม่กระทบถึงผู้ใช้บริการ	ไม่มีผลเสียทางการเงิน ไม่มีรายจ่ายเพิ่ม
พอใช้	จัดการได้โดยส่วนใหญ่ มีบางครั้งยังจัดการไม่ได้	มีผลกระทบ ถึงผู้ใช้บริการ	มีผลเสีย ยอมรับได้ มีความเข้าใจ
อ่อน	จัดการไม่ได้ หรือได้เพียงส่วนน้อย	มีผลกระทบ ถึงผู้ใช้บริการ	มีผลเสีย ยอมรับไม่ได้ ไม่มีความเข้าใจ

ตารางแสดงการประเมินการควบคุมความเสี่ยง

ความเสี่ยงเกี่ยวกับ ผลประโยชน์ทับซ้อน	คุณภาพ การจัดการ	ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
		ความเสี่ยง ระดับต่ำ	ความเสี่ยง ระดับปานกลาง	ความเสี่ยง ระดับสูง

ขั้นตอนที่ 5 แผนบริหารความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน

ให้เลือกเหตุการณ์ที่มีความเสี่ยงสูงสุดจากการประเมินการควบคุมความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน Risk–Control Matrix Assessment ในขั้นตอนที่ ๔ ที่อยู่ในช่องค่าความเสี่ยง อยู่ในระดับสูง ค่อนข้างสูง ปานกลาง มาทำแผนบริหารความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อนตามลำดับความรุนแรง (กรณีที่หน่วยงานทำการประเมินการควบคุมความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อนในตารางที่ ๔ ไม่พบว่า ความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อนอยู่ในระดับสูง ค่อนข้างสูง ปานกลาง เลย แต่พบว่าความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อนอยู่ในระดับต่ำ หรือ ค่อนข้างต่ำ ให้ทำการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อนในเชิงฝ่ายระวัง หรือให้หน่วยงานพิจารณาทำการเลือกภารกิจงาน หรือกระบวนการหรือการดำเนินงาน ที่อาจก่อให้เกิดหรือมีโอกาสเกิดความเสี่ยง เกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน นำมาประเมินความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน เพิ่มเติม)

ตารางแผนบริหารความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน

ชื่อแผนบริหารความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน .....

ที่	ความเสี่ยง เกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน	มาตรการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

ขั้นตอนที่ ๖ การจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน

เพื่อติดตามเฝ้าระวัง เป็นการประเมินการบริหารความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน ในกิจกรรม ตามแผนบริหารความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อนของขั้นตอนที่ ๕ ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นการสร้างตระแกรงดัก เพื่อ เป็นการยืนยันผลการป้องกันหรือแก้ไขปัญหาไม่ประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด โดยการแยกสถานะของการเฝ้าระวัง ความเสี่ยง ออกเป็น ๓ สี ได้แก่ สีเขียวสีเหลือง และสีแดง

สถานะตามสี	นิยาม
สถานะสีเขียว	ไม่เกิดกรณีที่อยู่ในข่ายความเสี่ยง ยังไม่ต้องทำกิจกรรมเพิ่ม
สถานะสีเหลือง	เกิดกรณีที่อยู่ในข่ายความเสี่ยงแต่แก้ไขได้ทันท่วงที่ตามมาตรการที่เตรียมไว้ แผนใช้ได้ผล ความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อนลดลง ระดับความรุนแรง < 3
สถานะสีแดง	เกิดกรณีที่อยู่ในข่ายยังแก้ไขไม่ได้ ความเสี่ยงเพิ่มขึ้น แผนใช้ไม่ได้ผล ความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อนไม่ลดลง ระดับความรุนแรง > 3

ตารางจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน

ที่	มาตรการป้องกัน ผลประโยชน์ทับซ้อน	ความเสี่ยงเกี่ยวกับ ผลประโยชน์ทับซ้อน	สถานะความเสี่ยง		
			เขียว	เหลือง	แดง

ขั้นตอนที่ ๗ จัดทำระบบการบริหารความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน

นำผลจากทะเบียนเฝ้าระวังความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อนจากขั้นตอนที่ ๖ ออกตามสถานะ ๓ สถานะ ซึ่งในขั้นตอนที่ ๗ สถานะความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน ที่อยู่ในข่ายที่ยังแก้ไขไม่ได้ จะต้องมี กิจกรรมหรือมาตรการอะไรเพิ่มเติมต่อไป โดยแยกสถานะเพื่อทำระบบบริหาร ความเสี่ยงออกเป็น ดังนี้

ตารางจัดทำระบบความเสี่ยง

สถานะสีแดง Red เกินกว่าการยอมรับ ควรมีกิจกรรมเพิ่มเติม

ความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน (สถานะสีแดง)	มาตรการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนเพิ่มเติม

สถานะสีเหลือง Yellow เกิดขึ้นแล้วแต่ยอมรับได้ ควรมีกิจกรรมเพิ่มเติม

ความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน (สถานะสีเหลือง)	มาตรการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนเพิ่มเติม

สถานะสีเขียว Green ยังไม่เกิด ให้เฝ้าระวังต่อเนื่อง

ความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน (สถานะสีเขียว)	มาตรการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนเพิ่มเติม

ขั้นตอนที่ 8 การจัดทำรายงานการบริหารความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน

เป็นการจัดทำรายงานสรุปให้เห็นในภาพรวม ว่ามีผลจากการบริหารความเสี่ยง เกี่ยวกับผลประโยชน์ทั้งช้อน ตามขั้นตอนที่ ๗ ว่ามีสถานะความเสี่ยงอยู่ในระดับใด เพื่อเป็นเครื่องมือ ในการกำกับ ติดตาม ประเมินผลสถานะ ความเสี่ยง (ตามสี)

ສືບຕິພາບ ສີເມລີຍ

สีเหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับปานกลาง

สีแดง หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูงมาก

ตารางรายงานการบริหารความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน

ที่	สรุปสถานะความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทัพช้อน (เขียว เหลือง แดง)		
	เขียว	เหลือง	แดง

ขั้นตอนที่ 9 การรายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน

เป็นการจัดทำแบบรายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทั้งช้อนต่อผู้บริหารของหน่วยงาน ซึ่งหัวระยะเวลาของการรายงานผลขึ้นอยู่กับหน่วยงาน เช่น รายงานทุกเดือน ทุกไตรมาส ซึ่งแบบในการรายงานสามารถปรับได้ตามความเหมาะสมของหน่วยงาน

แบบรายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน

บทที่ 3

การประเมินความเสี่ยง เกี่ยวกับผลประโยชน์ทั้งช้อน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม

ขั้นตอนที่ ๑ ระบุความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทั้งช้อน (Risk Identification)

โรงพยาบาลพยัคฆ์ภูมิพิสัย ทำการระบุความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทั้งช้อน โดยทำการประเมินความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน จากการงานด้านการกิจสนับสนุนตาม ด้วยการค้นหาความเสี่ยง (Risk Identification) จากข้อมูลการดำเนินการ คัดเลือกระบวนงานที่จะประเมิน จำนวน ๕ กระบวนการ มาทำการระบุความเสี่ยงลงในประเภทของความเสี่ยงซึ่งเป็น Known Factor และ Unknown Factor

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติ	ระบุรายละเอียดความเสี่ยงการทุจริตเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทั้งช้อน	
		Know Factor	Unknown Factor
1	ด้านการใช้รถราชการ - ใช้ เก็บรักษา ซ่อมบำรุง รถราชการไม่เป็นไปตาม ระเบียบสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยหลักเกณฑ์ การใช้การเก็บรักษา การซ่อมบำรุง รถส่วนกลาง และรถรับรอง พ.ศ. 2526	✓	
2	ด้านการเบิกค่าตอบแทน - เปิกค่าตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการและ ในวันหยุดราชการเป็นเท็จ และไม่เป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง	✓	
3	ด้านการจัดทำโครงการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน ประชุม และ สัมมนา - จัดทำโครงการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน ประชุม และสัมมนา เป็นเท็จและไม่เป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง	✓	
4	ด้านการจัดหาพัสดุ - การจัดหาพัสดุไม่เป็นไปตามกฎหมายที่กำหนด	✓	
5	ด้านการใช้ทรัพย์สินของราชการ - การขอรื้อยึมทรัพย์สิน โดยไม่รื้อยึมทรัพย์สินของราชการ/ ขาดการติดตามการนำทรัพย์สินของราชการคืนตามระยะเวลาที่กำหนด	✓	

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์สถานะความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน (Risk Identification)

ทำการวิเคราะห์สถานะความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน โดยนำความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนจากขั้นตอนที่ 1 ในช่อง Know Factor มาแยกตามรายสีไฟจราจร เพื่อแสดงสถานะความเสี่ยงเกี่ยวกับ การปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน

ที่	ความเสี่ยง เกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน	สีเขียว	สีเหลือง	สีส้ม	สีแดง
1	ด้านการใช้รัฐราชการ - ใช้ เก็บรักษา ซ่อมบำรุง ราชการไม่เป็นไปตามระเบียบ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยหลักเกณฑ์การใช้การเก็บ รักษา การซ่อมบำรุง รถส่วนกลางและรถรับรอง พ.ศ. 2526		■		
2	ด้านการเบิกค่าตอบแทน - เปิกค่าตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการและใน วันหยุด ราชการเป็นเท็จ และไม่เป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง			■	
3	ด้านการจัดทำโครงการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน ประชุม และสัมมนา - จัดทำโครงการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน ประชุม และสัมมนา เป็นเท็จและไม่เป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง			■	
4	ด้านการจัดหาพัสดุ - การจัดหาพัสดุไม่เป็นไปตามกฎหมายที่กำหนด		■		
5	ด้านการใช้ทรัพย์สินของราชการ - การขอรื้อยึมทรัพย์สิน โดยไม่มีใบยึมทรัพย์สินของราชการ/ ขาดการติดตามการนำทรัพย์สินของราชการคืนตามระยะเวลาที่ กำหนด		■		

ขั้นตอนที่ ๓ เมทริกส์ระดับความเสี่ยง (Risk level matrix)

ในขั้นตอนนี้ ได้กำหนดระดับความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน โดยนำ
ขั้นตอนที่มีความเสี่ยงที่มีสถานะ **ความเสี่ยงระดับสูง (สีส้ม)** จากขั้นตอนที่ ๒ มาทำการหาค่าความเสี่ยงรวม

ที่	ความเสี่ยง เกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน	ระดับของ การเฝ้าระวัง 3 2 1	ระดับของ ผลกระทบ 3 2 1	ค่าความเสี่ยงรวม จำเป็น X รุนแรง
1	ด้านการเบิกค่าตอบแทน - เปิกค่าตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ และ ในวันหยุดราชการเป็นเท็จ และไม่เป็นไปตามระเบียบที่ เกี่ยวข้อง	2	3	6
2	ด้านการจัดทำโครงการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน ประชุม และ สัมมนา - จัดทำโครงการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน ประชุม และ สัมมนา เป็นเท็จและไม่เป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง	2	3	6

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินการควบคุมความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน (Risk-Control Matrix Assessment)

ในขั้นตอนนี้ นำค่าความเสี่ยงรวมจากขั้นตอนที่ ๓ มาทำการประเมินการควบคุมความเสี่ยงว่ามีระดับการควบคุมความเสี่ยงอยู่ในระดับใด เมื่อเทียบกับคุณภาพการจัดการ ได้แก่ คุณภาพการจัดการ สอดส่อง และเฝ้าระวัง ในงานปกติ กำหนดเกณฑ์คุณภาพ การจัดการ แบ่งเป็น ๓ ระดับ ดังนี้

ตารางแสดงการประเมินการควบคุมความเสี่ยง

ความเสี่ยงเกี่ยวกับ ผลประโยชน์ทับซ้อน	คุณภาพ การจัดการ	ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
		ความเสี่ยง ระดับต่ำ	ความเสี่ยง ระดับปานกลาง	ความเสี่ยง ระดับสูง
ด้านการเบิกค่าตอบแทน - เปิกค่าตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการและ ในวันหยุดราชการเป็นเท็จ และไม่เป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง	พอใช้	-	-	สูง (6)
ด้านการจัดทำโครงการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน ประชุม และสัมมนา - จัดทำโครงการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน ประชุม และสัมมนา เป็นเท็จและไม่เป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง	พอใช้	-	-	สูง (6)

จากการประเมินการควบคุมความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน มีค่าความเสี่ยงระดับสูง(6)

ขั้นตอนที่ ๕ แผนบริหารความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน

ในขั้นตอนนี้ ทำการคัดเลือกระบบการความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน ในช่องค่าความเสี่ยงระดับสูง (6) มาจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม

ตารางแผนบริหารความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน

แผนบริหารความเสี่ยงฯ	มาตรการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน
ด้านการเบิกค่าตอบแทน - เปิกค่าตอบแทน การปฏิบัติงานนอกเวลา ราชการและในวันหยุด ราชการเป็นเท็จ และไม่ เป็นไปตามระเบียบที่ เกี่ยวข้อง	นโยบายหลัก 1) งบเงินการปลูกฝัง สร้างวัฒนธรรมความคิดแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตนของตัวเองและผู้อื่น ไม่ให้เกิดการแสดงผลประโยชน์ส่วนตัวในตำแหน่งหน้าที่อันมีควรได้โดยชอบตามกฎหมาย 2) ส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่มีความสุข มีคุณธรรม จริยธรรม แนวทางปฏิบัติ 1) เจ้าหน้าที่ต้องปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขการจ่ายเงินค่าตอบแทนที่เกี่ยวข้องต่างๆ ✓ ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินตอบแทน การปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ✓ ข้อบังคับกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการจ่ายเงินค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานให้กับหน่วยบริการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๔๔

แผนบริหารความเสี่ยงฯ	มาตรการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน
	✓ หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขการจ่ายเงินค่าตอบแทนแบบห้ายข้อบังคับกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการจ่ายเงินค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่ ที่ปฏิบัติงานให้กับหน่วยบริการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2544 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2552 (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2556 และฉบับที่ 8 (แก้ไขเพิ่มเติม) (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2556 และฉบับที่ 9 (แก้ไขเพิ่มเติม) ✓ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง 2) ปลูกฝัง สร้างวัฒนธรรมความคิดแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตนของตัวเองและผู้อื่น ไม่ให้เกิดการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวในตำแหน่งหน้าที่อันมีควรได้โดยชอบตามกฎหมาย 3) ส่งเสริมให้หน่วยงานดำเนินการตามเกณฑ์การควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยง 4) กำหนดมาตรการประยัดงบประมาณรายจ่าย 5) หากพบว่ามีการกระทำผิด จะต้องดำเนินการทำวินัย ลงเม็ด และอาญาอย่างเคร่งครัด
ด้านการจัดทำโครงการ ฝึกอบรม ศึกษาดูงาน ประชุม และสัมมนา - จัดทำโครงการ ฝึกอบรม ศึกษาดูงาน ประชุม และสัมมนา เป็นเท็จและไม่เป็นไป ตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง	นโยบายหลัก การปลูกฝัง สร้างวัฒนธรรมความคิดแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตน ของตัวเองและผู้อื่น ไม่ให้เกิดการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวในตำแหน่งหน้าที่อันมีควรได้โดยชอบตามกฎหมาย แนวทางปฏิบัติ 1) เจ้าหน้าที่รัฐต้องปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ✓ ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม การจัดงาน และการประชุมระหว่างประเทศ พ.ศ. 2549 และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2552 และระเบียบที่เกี่ยวข้อง ✓ พระราชบัญญัติค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. 2526 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2534 (1.3) พระราชบัญญัติค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2541 (1.4) พระราชบัญญัติค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2548 ✓ พระราชบัญญัติค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2553 ✓ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง 2) ปลูกฝัง สร้างวัฒนธรรมความคิดแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตน ของตัวเองและผู้อื่น ไม่ให้เกิดการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวในตำแหน่งหน้าที่อันมีควรได้โดยชอบตามกฎหมาย 3) ส่งเสริมให้หน่วยงานดำเนินการตามเกณฑ์การควบคุมภายใน และการบริหารความเสี่ยง 4) กำหนดมาตรการประยัดงบประมาณรายจ่าย 5) หากพบว่ามีการกระทำผิด จะต้องดำเนินการทำวินัย ลงเม็ด และอาญาอย่างเคร่งครัด

ขั้นตอนที่ 6 รายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน

จัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน ของโรงพยาบาลพยัคฆภูมิพิสัย โดย การแยกสถานการณ์เฝ้าระวังความเสี่ยงจำแนกสถานะความเสี่ยงออกเป็น ๓ สี ได้แก่ สีเขียว สีเหลือง และสีแดง เพื่อติดตามเฝ้าระวังและประเมินการบริหารความเสี่ยงการทุจริตในแต่ละกิจกรรมตามแผนบริหารความเสี่ยงของ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม

รายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน

ที่	กิจกรรม	เหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	สถานะความเสี่ยง		
			เขียว	เหลือง	แดง
1	กระบวนการความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนด้านการเบิกค่าตอบแทน	เบิกค่าตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการและในวันหยุด ราชการเป็นเท็จ และไม่เป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง		✓	
2	กระบวนการความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนด้านการจัดทำโครงการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน ประชุม และสัมมนา	จัดทำโครงการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน ประชุม และสัมมนาเป็นเท็จและไม่เป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง		✓	

ขั้นตอนที่ 7 ระบบบริหารความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน

นำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยงจากขั้นตอนที่ ๖ ซึ่งรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยงที่วิเคราะห์ได้นั้น มีสถานะ **เป็นสีเหลือง** ซึ่งหมายถึงเกิดกรณีที่อยู่ในข่ายความเสี่ยง แต่แก้ไขได้ทันท่วงที ตามมาตรการที่เตรียมไว้ แผนใช้ได้ผล ความเสี่ยงการทุจริตลดลง

จัดทำระบบบริหารความเสี่ยง ที่มีผลจากขั้นตอนที่ ๖ ยังอยู่ในข่ายที่ยังที่ต้องมีการเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่อง นำมาตราการการป้องกันการทุจริตและแก้ไขการกระทำผิดวินัยของเจ้าหน้าที่รัฐในสังกัดโรงพยาบาลพยัคฆภูมิพิสัย ใน ๒ กระบวนการมาก่อน ได้แก่

- กระบวนการความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ด้านการเบิกค่าตอบแทน
- กระบวนการความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ด้านการจัดทำโครงการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน ประชุม และสัมมนา

โรงพยาบาลบึงบือ มอบหมายงานตรวจสอบและควบคุมภายใน กลุ่มงานบริหารทั่วไป เป็นกลไกหลักในการแก้ไขการกระทำผิดวินัยของเจ้าหน้าที่รัฐในโรงพยาบาลพยัคฆภูมิพิสัย

แสดงระบบความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน

กิจกรรม	มาตรการ/นโยบาย/โครงการ/กิจกรรม
- กระบวนการความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน ด้านการเบิกค่าตอบแทน - กระบวนการความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน ด้านการจัดทำโครงการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน ประชุม และสัมมนา	มาตรการการป้องกันการทุจริตและแก้ไขการกระทำผิดวินัย ของเจ้าหน้าที่รัฐในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม ใน ๔ กระบวนการ เพื่อบรรลุเป้าหมายแผนปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส ในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ - กระบวนการการใช้รถราชการ - กระบวนการการเบิกค่าตอบแทน - กระบวนการการจัดทำโครงการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน ประชุม และสัมมนา - กระบวนการการจัดหาพัสดุ

ขั้นตอนที่ ๘ จัดทำรายงานการบริหารความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน

ได้จัดทำรายงานสรุปผลการบริหารความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน ที่มีสถานะความเสี่ยงเป็นสีเหลือง (อยู่ในข่ายความเสี่ยง แต่แก้ไขได้ทันท่วงที ตามมาตรการ/นโยบาย/โครงการ/กิจกรรมที่เตรียมไว้ แผนใช้ได้ผลความเสี่ยงการทุจริตลดลง) เพื่อควบคุมกำกับ ติดตาม และประเมินผลการบริหาร ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนของโรงพยาบาลพยัคฆ์ภูมิพิสัย

ตารางรายงานการบริหารความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน

สถานะความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน		
เขียว	เหลือง	แดง
	1. กระบวนการความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนด้านการเบิกค่าตอบแทน 2. กระบวนการความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนด้านการจัดทำโครงการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน ประชุม และสัมมนา	

ขั้นตอนที่ ๙ การรายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน

เป็นการรายงานผลการดำเนินงานตามแผนการบริหารความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน ซึ่งจะดำเนินการรายงานภายหลังจากการดำเนินการตามแผนบริหารความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน โรงพยาบาลพยัคฆ์ภูมิพิสัย ขั้นตอนที่ ๘ ปรากฏเป็นเอกสารที่อยู่นอกผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน เล่มนี้